

Lục Tỉnh Tân Văn

Directeur P. HÉLIQUET—L. MARTY
Gérant—NGUYỄN-V. CỬA
ADMINISTRATION:
REDACTION:
Salgno, Rue Cathala, 153-155 (1er Etage)

GIÁ BÀN:
Số 1—Trang 1) và 2) Cao-môn
Mỗi năm 6 \$ 00
Sáu tháng 3 \$ 50
Ba tháng 2 \$ 00
Mùa báo thì kể từ ngày
mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng
mà phải trả tiền trước.

開新省六
MỖI TUẦN LẼ RA BA KỶ:
NGÀY THỨ HAI NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
MỖI SỐ BÁO 10
O 3 0 4
TÉLÉPHONE 1570
Adresse télégr. LUTIM-34808

GIÁ BÀN:
Số 1—Trang 1) và 2) Cao-môn
Mỗi năm 7 \$ 00
Sáu tháng 4 \$ 00
Ba tháng 2 \$ 25
On s'abonne sans frais dans
tous les bureaux de poste.

POUR LES ABONNÉS, l'annonceur
à SAIGON: Aux bureaux du journal.
à HANOI: Aux bureaux du Trung
Sic-Tan-Van.
On traite à forfait pour les
contrats de longue durée. Les
prix sont payables d'avance.

MỤC-LỤC

1. — Cuộc tranh quyền lợi.
2. — Cuộc tuyên cử Phó-viên Hội-quyền.
3. — Hội thi tri huyện.
4. — Biện xây lại Côn-nôn.
5. — Hội tuyên cử.
6. — Sao-bảng.
7. — Thuyền cờ.
8. — Trường thương-mãi.
9. — Thăng báo.
10. — Nam-vinh công-tỷ.
11. — Hương truyền.
12. — Tia Đông-dương.

CUỘC TRANH QUYỀN LỢI

Giành hột lúa cho khỏi tay Khách-trú từ mặt ruộng đến hầm tàu xuất cảng

Trót ba tháng nay dân Annam ta đâu đâu đều nạm dầy đoàn thể, nạm dầy tận lực chen vai vào thương trường mà tranh lợi quyền cùng người ngoại bang. Máy trang mìn thế mần thời lấy hết dạ nhiệt thành bày biện nhiều cách thế cho dân tộc ta tấn bộ nơi cuộc lý tài. Lập tiệm này, khai quán kia, mở công nghệ no, việc lớn cũng tinh, việc nhỏ cũng bàn. Tuy các cuộc đua chửa đặng thành toán cả, mà cũng có nhiều việc đã rờ mồi lửa phát, đồng bang ta ai chẳng mừng thầm.

Lắm trang tài tri tinh đến đại sự, mà chưa nếm việc, cũng bởi nơi chưa đủ thể thần chầu có cuộc tiệp sẵn sàng.

Trong cuộc tranh quyền lợi này ai ai cũng nghĩ đến việc mua bán chở chuyên lúa gạo là một mối đại lợi cho khách-trú. Lại thêm hột lúa nơi tay đồng bang ta có thể để mà tranh mồi lợi này lại cho dân tộc mình. Lắm trang nghĩ đến, mà ít kẻ tinh cho ra việc ấy là khách trú cầm quyền lợi này đã lâu rồi, thể thần đồ sộ của chúng nó đã lớn lắm, còn Annam ta chưa có tư bản, chưa có mồi đầy đoàn thể, có dạ nhiệt thành đó mà thôi.

Ấy vậy trong hội đàn anh chúng ta là Đại-pháp nhiều trang đồng thời ngày nay dân tộc Annam đã tỉnh giấc mê muội, biết thương đồng bào, muốn tranh quyền lợi, thì hàng toán mưu thế mà phụ tiếp chúng ta trong hội này.

Nay có ông Rauzy là chủ hãng xuất cảng lúa gạo, có bốn cái nhà máy tại Cholon, tính bày ra một cuộc đặng cho Annam ta giành hột lúa của mình khỏi tay khách trú. từ nơi ruộng cho đến nhà máy. Bao nhiêu mồi lợi của khách trú lấy trong việc buôn bán chở chuyên hột lúa đến nay thì phải vẫn hồi lại cho Annam mình.

Hằng ấy trông cậy một đấng đàng tộc ta đồng tâm hiệp lực với hàng thì làm ra cuộc toác này chạng bao

lâu sẽ thấy thành tựu. Ông Rauzy và ông Bui-thế-Khâm là cựu Hội-đồng quản-hạt, điền chủ to tại Phùng-hiệp, tỉnh Cantho, sẽ đi các tỉnh mà diễn thuyết cuộc này cùng các chủ điền, miễn đồng bang ta rõ đặng cách thế vững bền cuộc ấy, thì ai ai cũng nướn tâm mà phụ tiếp, cho nên việc.

Ông Rauzy có xin Chánh-phủ gọi châu tri cho các quan Tham biện chức tri sự về việc này để cho hàng muốn bày ra đặng giúp lợi thì giúp thì cho mau nên việc.

Chánh-phủ sẵn lòng phụ tiếp các cuộc tranh quyền lợi này để theo pháp-ngoại lệ chánh. Tức thì gọi châu tri sự này cho các quan tương lĩnh. Ấy là cách tranh thượng của dân tộc ta phải làm, những trang ưu thế mần thời có dạ nhiệt thành hãy xin đờ theo đó mà cố đặng cho quyền lợi trở về đồng bang mình, chứ khà quyền khích cách viên, vọng tha cấu mà sai lầm làm cho người tâm băng lảng.

Châu tri sự này vầy:

Saigon ngày 3 Décembre 1917

Quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ gọi cho các quan Tham-biện chủ tỉnh cùng chủ quận.

Từ khi tàu Đại-pháp cùng tàu ngoại bang đến bến Saigon mà ăn gạo bòn x, thì rông là khách-trú lãnh làm các việc lấy hột lúa từ nơi ruộng cho đến v tàu xuất cảng. Người chủ điền Annam từ ấy đến nay cứ giữ bản lúa mình mà thôi, lại nhiều khi bán lúa còn nơi ấy ngoại ruộng lấy tiền trước, chịu cho người cho tiền lúa lấy lợi nhiều, còn họ thì bị thất lợi thậm đạ.

Từ khi lúa ở ruộng cho đến khi đem tới hầm tàu chở ra ngoại quốc thì hột lúa đặng qua tay trở về người trong giang đặng là người khách-trú. Khi mùa mưa rồi, đi rảo nhón thốn tịch mà gộp lúa thì đến

là khách trú lúa ấy nó đã cho tiền trước mà mua rồi, chờ về mấy chợ cũng là khách trú, ghé chài lớn đến đó chờ cũng còn khách trú nữa; vác lúa, chèo chài, chủ chiếc ghe chài cũng là kiều cư; lúa về Cholon cất lên cũng là kho khách trú, rồi cho đến nhà máy xay cũng là gần toán; của khách trú cho đến lúc gấn đày; người bán lúa mướn, người lĩnh xay nhà máy cũng toàn khách trú. Mấy hãng xuất cảng Langsa phải mua với nó mà thôi. Bởi vậy cho nên giá lúa của Annam gặt hái rồi mà bán lấy được bán với giá lúa của hãng xuất cảng trả mà mua lúa ấy thì khác nhau nhiều khi một đến hai, chẳng khi nào mà dưới số 50 phần trăm. Giá trời này thì toàn là trung gian khách-trú hưởng hể.

Hiện nay Annam: rõ biết cảnh tượng ấy rồi và tỏ lòng muốn tranh quyền lợi mất đó lại cho mình thì nên rằng mà làm cho khỏi mấy tay trung gian ấy đặng cho người chủ điền bòn quốc bản lúa mình thẳng tuốc cho người Langsa xuất cảng, hay là ít nữa cũng làm cho bớt những trung gian ấy cho đến chỗ cũng là làm cho trung gian là người Langsa và Annam mà thôi, không để cho khách trú xen vào đó nữa.

Nay trường đề đến lúc làm thì cuộc này, nhờ có trong dân tộc Annam mới tỏ tinh ý mới đầy, làm đặng mà cho dân Annam đặng ngay vào cuộc buôn bán lúa. Hầu cho chúng nó nớh mối lợi của trung gian khách trú hưởng bấy lâu nay.

Người khách trú nhờ đặng mà làm nên cơ nghiệp trong thuộc địa này, ấy là nhờ nó đi toà chẹn khắp nơi hay làm, có mẹo mỵc thế thặng làm việc cần kiếm vốn khéo vô cùng.

Ấy vậy muốn tranh mà chọn chỗ của nó, thì phải toàn tâm mỵc mỵc mới, đủ sức mà làm cho nên việc mình trước làm. Phải tập ra đủ đồ số đặng mà lấy hột lúa nơi ruộng, rồi theo nó hoai cho khỏi tay trung gian cho đến khi hột lúa tại Cholon.

Cái lợi bởi đó mà sanh ra cho người Annam và cho người Langsa nghĩa là cho cả v dân tộc thì là

Ấy vậy, ông Rauzy, là Quận-lý, hãng Rauzy Ville và cai quản hội nhà máy Viễn-dông của Langsa, có bốn cái nhà máy xay trong 10 cái hiện nay có tại Chợ-lớn, ông ấy toàn lo hiệp lực cùng Annam mà lập các khuôn tuồng đặng bỏ bớt trung gian khách-trú, bỏ được tới đâu thì bớt tới đó. Ông ấy có tinh cho ta xét, phỏng thảo trình cho ta xét, phỏng thảo ấy nói sơ qua đại khái vầy:

1. Lập một hãng bạc cho nông phu kêu là Warrant (hể lúa vay bạc) có hãng nhánh trong các chợ, thò sẵn trong xứ;
2. Lập kho tàng chung trong các chợ ấy để mà gom lúa thóc tại đặng mà chuyên về Chợ-lớn;
3. Lập hội chở chuyên đủ cụ tác bản hội và xỏ theo kim thời, đặng mà chở lúa ấy về Chợ-lớn cho nhà máy xay, ít tốn số phí, ít mất ngày giờ.

Cuộc đặng bày ra đặng mà làm nên thì phải có dân tộc Annam hết lòng phụ vào. Muốn đặng như thế thì phải lo cho dân Annam rõ mục đích phải làm cho đặng và phải cắt nghĩa cho chúng nó biết các thể tinh đặng cho nên việc.

Tình khuyến dụ như vậy cho nên M. Rauzy tinh đi với M. Bui-thế-Khâm, đến trong các tỉnh Nam-kỳ, viếng các nơi cùng diễn thuyết mà nói cách thế chuyện, ông ấy tinh làm mà thôi tuy phận sự Chánh-phủ trong thuộc địa này không phải là đực cho người ta theo hội này bỏ hội nọ, song bốn phận Chánh phủ phải giúp sức các cuộc bày biện thì tri đặng cho lý tài thuộc-địa khai hóa ra thêm nhiều cũng cho người nông phu bòn-Quốc chen ngay vào đó mà chia lợi.

Nghĩ như vậy, cho nên ta xin các quan giúp thế cho mồi vị đó đặng mà đi viếng, mồi nhơn lợi mà diễn thuyết cho các điền chủ trong tỉnh các quan nghe rõ thấu. Các điền chủ này là việc này đã đến chừng phải làm.

ky: MASPERO,

XÁ HỒNG MẬT XÂY
Hàng của Đông-dương

Con ngựa một sừng

HÀO-VINH Công-ty
Hàng (A-NAM)
100 m. Rue Lefevre, Saigon
AGENT EXCLUSIF

CHƯ VỊ HÚT THUỐC ƠI!

Vị nào muốn hút ông điều hay là thuốc điều cho khỏi bệnh hoạn, thì hãy mua thuốc (LE GLOBE) Trái đất mà dùng thì vô hại

Thuốc này có một mình hãng Denis freres trứ, mà thôi

Chánh trị và hình vụ

1. Quyên hành và trách nhiệm của quan Thông-dộc Nam-kỳ.
 2. Hội-dồng quân-hạt, việc sắp đặt và việc bang hành.
 3. Phần thù và phần xuất số công-như.
 4. Quyên phép của Tòa-sơ.
 5. Kế các tòa xử đoán về việc hình.
 6. Tòa tập tụng và các tội vật (tòa ấy trị).
 7. Phần sự của quan chủ quản và của cai tổng khác nhau thế nào.
 8. Quan quyên và các hội đồng về việc cai trị trong tỉnh.
 9. Cho trưng khẩn đất nhà nước.
 10. Hội đồng bị - mục đích và sự cần ích.
- Chiếu ngày ấy ra bài đại dư như vậy :
1. Kế các sông lớn trong mỗi châu địa phương.
 2. Các đường xe lửa cõi Đông-dương.
 3. Tá cảnh đường sông Đông-nai và sông Saigon.
 4. Mỏ biền Nam-kỳ.
- Hội giám khảo chấm bài rồi, đến ngày thứ năm kêu mời vị sau này cho đầu mảy bài-thi trên đây :
- MM. Bửu Vô-vân (Tavninh)
 Chấn Trần-vân (Tânan)
 Châu Do-vân (Soctrang)
 Chi Phạm-kim (Vinhlong)
 Hạnh Huỳnh-vân (Saigon)
 Kỳ-Nguyên-ngọc (Baria)
 Mĩ-Trần-vân (Saigon)
 Nghĩa Mac-vân (Cantno)
 Quý Trinh-vân (Saigon)
 Trường-Trương-thành (Saigon)
 Tiên Lê-minh (Bentre)
 Trương Nguyễn-vân (Bentre)
 Trương Lê-quang (Soctrang)

Sáng qua ngày thứ năm và tuần ngày thứ sáu hạch miêng lại. Khi hạch miêng xong rồi, thì máy qui viên trên đây đều được chấm đậu theo thứ tự sau này :

1. Trương-thành-Thường.
 2. Trần-vân-Mĩ.
 3. Vô-vân-Bửu.
 4. Phạm-kim-Bi.
 5. Nguyễn-ngọc-Trương.
 6. Huỳnh-hữu-Hạnh.
 7. Lê-quang-Trương.
 8. Trần-vân-Chấn.
 9. Lê-minh-Tiên.
 10. Nguyễn-ngọc-Kỳ.
 11. Mạc-vân-Nghĩa.
 12. Đỗ-vân-Châu.
 13. Trịnh-dinh-Quý.
- Bản quán kinh mừng chư qui vị được bước thang mây.

Khi nào có việc chi hệ muốn đại đăng quan-khách mà chẳng dùng rượu Sâm-banh (Champagne) hiệu.

Tisane Marquis de Bergey

Thứ vịa

Mà cho phi tinh vui về đáng
 Rượu này có một mình hãng Denis freres trứ mà thôi

Biên xây tại Côn-nôn

Quan Hai Andouard bị tố bản thạc, thăng giết chủ trở sáng tự-xử ; chưa rõ có bởi sao

Tin biên vữa xây ra, cả thành-phố ai nghe đến bắt luận Tây-Nam, thấy đờn người, thường tiếc quan hai Andouard hết sức. Rằng quan hai Andouard

là Tổng-lý khám Côn-nôn mới bị tên bồi cảm sùng sáu bằng thác bằng rồi, tên bồi chẳng đượ, liêu trừ sùng xử lấy mình. Nghe vậy nhờ có ba cái vô-tuyền-diện tin bằng về cho quan Thông-dộc Nam-kỳ với quan Thông-lãnh binh, chưa rõ ban lời đầu sanh đều giết bỏ.

Vô-tuyền-diện tin bằng về cho quan Thông-dộc sớm mai 3 decembre báo như thế này :

« Tôi lấy làm đau đớn mà báo tin cho ngài hay rằng quan hai Andouard bị lên tội-nhơn rút lên làm công việc cho quan Đốc-binh (Andouard) cầm súng sau bản thạc. Thằng sát-nhơn tự-vận. »

Cứ theo điện tin trên đây mà bản thì quan hai Andouard bị giết tại nhà ngài ở, lại bằng sát-nhơn là một tên tội-nhơn trong khám Côn-nôn rút lên ở bồi, đi tương chặc sùng-sáu nó dùng mà giết quan hai Andouard đó là sùng của quan hai Andouard, nó cấp lấy mà ra tay làm ác. Một đầu chưa át là duyên cớ tại sao chưa rõ ràng. Chẳng biết tại bởi hình riêng mà nó ra tay rút hận, hay là nó là đứa trong « Hội-tử » sai giết quan hai Andouard mà trả thù năm trước. Đợi tra hỏi mình bạch rồi sẽ hay, chờ thăm nghĩ tư quan hai Andouard diệt loạn trong khám Côn-Nôn ngày 19 Février 1918, đến nay, bị tội như ăn oan uổng hờn, sức cũng nằm qui ném mặt. Tội như không nghĩ mà oán thù vậy chớ, nếu đang cơn biền loạn, quan hai Andouard mà chẳng dờm đương dẹp loạn, thì bao nhiêu mạng người Tây ở tại Côn-Nôn có lỗi gì. Ấy là phần sự của ngài phải làm, chớ phải oán lòng sùng sáu đả hiềm.

Nhắc lại quan hai Andouard là tay nghĩa khí đã lập大功 công lớn với nước trong trận giặc Âu-Châu mới rồi. Ngài bị đày cụt một tay, nhờ sự cứu giúp của ngài đang lên chức quân Hài và đang thưởng Chương-Thiện Đức-Tinh và Chiến-thắng Phũ muốn thưởng công người hết lòng vì nước, mới đem chức Đốc-binh khám Côn-Nôn mà ban cho ngài. Ấy là con loạn năm 1914 tại Côn-Nôn, ngài mới ra tay trừ khử. Dẹp loạn yên, ngài bị cáo giết oan tội nhơn vô tội về đày đọa như vậy, nên tòa Quán-Chánh Saigon có đờn ngài về xử. Xét ra vì phần sự của ngài phải nghiêm trong cơn loạn mà cứu cả quan binh ở đây, nên tòa Quán-Chánh và quan Tổng-Binh lại để lời khen tặng ngài thêm nữa. Ngài trở về Côn-Nôn làm Đốc-lý như thường. Nay ngài bị một tên tội nhơn giết, chưa rõ bởi cớ riêng hay bởi oán thù ngày trước, song khả tiếc cho một tay đồng tướng như ngài, phải chết về tay kẻ phạm.

Hát bóng Cinéma

Tại hãng de la Pommeraye & Co ở đường CATINAISON môn bài số 158

Cho mượn đĩa hát bóng hiệu Pathe và nhiều hiệu khác.

Bán máy hát bóng, roi bằng điện khí cũng rọi bằng hơi khí đá.

Bán máy chạy điện khí để thấp trong nhà.

HỘI TUYỂN CỬ Quyên dân chọn cử

Trước khi bàn về quyên dân chọn cử, lời xin gửi về quyên trị-quốc cho liệt-vùng hay kể, để tiếng vận-quốc mà kêu chung, song xét kỹ lại quyên trị không mấy cách. Có nước còn giữ quân-quyên, tiếng Langsa kêu là Monarchie, quyên trị một tay vua cầm lấy. Chặc lòng, rộng hẹp, đều ở nơi vua, lĩnh phần sao hay vậy, dân chúng phải cúi đầu, chẳng ai dám một lời phản đối. Trị như thế, dân trong nước không quyên chí hết, chi biết có một đầu cúi đầu vâng dạy thôi, xét kỹ dân mà đời vua, lĩnh phần sao hay vậy, dân chúng phải cúi đầu, chẳng ai dám một lời phản đối. Trị như thế, dân trong nước không quyên chí hết, chi biết có một đầu cúi đầu vâng dạy thôi, xét kỹ dân mà đời vua, lĩnh phần sao hay vậy, dân chúng phải cúi đầu, chẳng ai dám một lời phản đối.

Đời tuy lạng-xang lộn xộn, nước này nước kia nhiều, nhiều cho đến đôi không hay kể, để tiếng vận-quốc mà kêu chung, song xét kỹ lại quyên trị không mấy cách. Có nước còn giữ quân-quyên, tiếng Langsa kêu là Monarchie, quyên trị một tay vua cầm lấy. Chặc lòng, rộng hẹp, đều ở nơi vua, lĩnh phần sao hay vậy, dân chúng phải cúi đầu, chẳng ai dám một lời phản đối. Trị như thế, dân trong nước không quyên chí hết, chi biết có một đầu cúi đầu vâng dạy thôi, xét kỹ dân mà đời vua, lĩnh phần sao hay vậy, dân chúng phải cúi đầu, chẳng ai dám một lời phản đối. Trị như thế, dân trong nước không quyên chí hết, chi biết có một đầu cúi đầu vâng dạy thôi, xét kỹ dân mà đời vua, lĩnh phần sao hay vậy, dân chúng phải cúi đầu, chẳng ai dám một lời phản đối.

Có nước lại còn giữ quyên cho Quốc-tộc, Langsa kêu là Aristocratie; Quốc-độc-độc hiệp đáp dân-tinh, trong nước chia hai bực. Hề đồng sang thì có quyên cớ rồi, phụ truyền từ kẻ này làm năm cũng chẳng đời đời, còn thường dân thì ở bực-dinh, đầu có tai-tính, người địa, cũng an bang đi nữa cũng chẳng đặng chia hàng trào-si. Bởi cớ, tục nước ta nói : Con vua thì ở đền vua, con kẻ ở chùa thì quét lá gia!

Bởi phe quân-quyên, phe quốc-tộc làm một quả, dân chịu không nổi, nên sinh biến loạn trong nước, diệt cả vua lẫn nhà vua mà lập Chánh-trị cộng-hòa, thiết lập quan mà lập dân Chánh-thực. Phe cộng-hòa chánh-trị, Langsa gọi là Démocratie, là phép dân trong một nước lập luật mà chung-trị nhau, xét kỹ thì chẳng khác nòi dân-quyên, Langsa kêu là République.

Phép cộng-hòa-chánh-trị này hay lắm, đáng phục lắm, nhờ nó mà có chữ Tự-do, nhờ nó mà có chữ Đổng-bào Bính-dăng. Sao rằng Đổng-bào ? - Dân một nước mà gọi Đổng-bào là lấy chữ tương-tần tương-ái mà ở với nhau, lấy chữ tương-y tương-y mà lo chung với nhau, phải tức cộng-lạc, bản tức cộng sự, nên phải chung lo cho ích chung lợi dân, nước nhà bền vững. - Sao rằng Tự-do ? - Tự-do là làm người ai cũng là người, mỗi người đều có nhơn-quyên,

chẳng ai đặng có quyên thế nào riêng hơn mà bó buộc hiệp đáp. - Côn sao rằng Bính-dăng ? - Bính-dăng là bởi không ai có quyên thế nào riêng hơn nữa mà bó buộc hiệp đáp ai, thì trong nước ai cũng như ai, lại thêm diệt quân-quyên quốc-tộc đi rồi, thì trong nước đổng-đồng dân, chẳng còn thời sang hèn chia đôi-bực. Ấy là Bính-dăng đó.

Có kẻ hỏi : nước mà Tự-do, Bính-dăng như vậy, chẳng hay ai cầm quyên an-trị ? - Có khó chi, phần về nước tự-do bính-dăng thì dân chung-trị, mà lẽ dân chung-trị thì quyên ở dân, vì vậy mới có hai-chữ Dân-quyên cầm giềng mối nước.

Trong Hoàn-câu này, nước nào trong chữ Dân-quyên thì nước đó là nước Văn-minh, mà xét kỹ tuy nhiều nước trong dân-quyên, song chẳng nước nào hơn Pháp-quốc, vì chẳng những Pháp-quốc trọng Dân-quyên Pháp-quốc mà thôi, cho đến trong các nước-địa như xứ ta đây, Pháp-quốc cũng giữ dân-quyên làm trọng. Nhưng bởi, tuy dân-quyên, dân không thể nhóm nhau cho thường đổng đặng mà ru tự quốc-sự, nên dân trong nước mới chung ý nhau mà cử người có tài-tế-thể an bang lên mà thay mặt đời đời cho dân, dân mới chung chí tiến bực với nhau để làm lương hướng.

(Còn nữa)

MỘNG-HUỆ-LÀU

Xin lưu ý

Tôi hằng thật bây giờ có nhiều thuốc « Nam-Hồng-Tê » giả, bán tại Saigon và đều trong Lục-châu, tội lo cho qui ông, qui bà, đừng lầm thuốc giả mạo ấy, chẳng những không hiệu nghiệm, mà còn hại tế vị nữa. Vậy qui ông, qui bà, muốn dùng thuốc thật, xin viết thư hay là đời gửi ngỏ đến nhà tôi mà mua, tôi sẵn lòng tiếp rước và an cần lo cho qui ông, qui bà, mua mà bán.

Ông mua nơi khác thì tôi chẳng nhận là thuốc của tôi, vì trong cõi Đông-Dương này có một mình tôi có thuốc « Nam-Hồng-Tê » mà thôi.

Bổn kính

Madame HEN, née M. J. THANH
 10, rue de la République, Saigon.

SAO-BANG

(tiếp theo)

Ngày 14 tháng bính năm 1864 một viên đá có tên là Orgueil, hạt Tarantule, quốc gia Pháp. Người ta trông thấy hòn đá ấy lúc bấy giờ cao 65 cây-lo-mét và xa 500 cây-lo-mét. La thay ! Trong viên-đá có một chất giống như than-đốt (houille) : vậy thời cái phương trời nào đã sinh ra hòn đá ấy tất cũng có người, vật, cây cỏ như ở trái-đất ta. Giữa ban ngày 23 tháng bính năm 1872, một viên-đá rớt xuống gần tỉnh Blois, nó một tiếng thật to, nghe xa đến 80 cây-lo-mét. Ngày 30 tháng tư năm sau, một viên rớt cạnh thành Rome,

Kinh-đô La-mã. nỏ một tiếng to đến nỗi người nhà quê « tưởng trời sập. » Năm 1876, ở tỉnh Kansas-City nước Mỹ, một ngôi sao-băng trước khi hai một người, làm gãy tan một cây to. Ngày mồng 6 tháng năm, năm 1885, ở tỉnh Chandpur nước Ấn-độ, một khối lửa trên không rớt xuống, ngập sâu vào trong đất, làm cho người ở gần-xứ thất-diên-bát-đảo Người chạy đến xem thì thấy khối lửa là một hòn đá hầy còn xói sùng-sục. Ngày mồng 7 tháng bảy, một viên-đá con rơi vào nhà-từ-tỉnh Valle nước Y-pha-nô. Đến ngày 22 tháng mười-một, năm sau có nhiều mảnh đá đầy những kim-cương rớt xuống tỉnh Nowo-Urei, nước Nga: qui hóa thay!

Thường thường năm nào người ta cũng góp nhặt được ít nhiều tảng đá rơi. Mặt địa-cầu có ba phần rưỡi, một phần đất, cho nên ba phần đã rớt xuống bề mặt. Có nhiều tảng đá ấy to và nặng lắm, thì-du mấy tảng để làm kiêu ở nhà « Bắc-vật-quân » thành Paris: một tảng nặng 591 cân tây, rớt xuống cạnh tỉnh Grasse, hạt Alpes Maritimes nước Pháp.

Trong lịch ấy có nhiều sao và tru-hoàng. Tầng nữa tìm thấy ở xứ Sibérie gọi là khối sắt « Pallas » nặng 700 cân. Tầng thứ ba cao một thước tây, nặng 780 cân, đem từ nước Mexique về Paris. Ở thành Luân-đôn có một khối đá cốt sắt tìm thấy ở tỉnh Tucaman (République Argentine) năm 1788, nặng 635 cân. Có một khối nữa là nửa vàng đá sa xuống tỉnh Melbourne (Australie). Vàng đá ấy nặng 30 cân, hiện một nửa ở Kinh-đô nước Anh, còn một nửa ở Melbourne.

Một tảng đá cao 15 thước tây, nặng mười tấn (10.000 kg.) rơi gần chỗ phát-lưu sông Hoàng-hà nước Tàu. Người Mông-cổ thường gọi là núi « Bắc-Thạch. » Năm 1870, nhà Bắc-sĩ Thụy-điền tên là Nordenskiöld tìm thấy ở tỉnh Ovi-fad, cũ-lao Disco, xứ Groenland, một tảng đá nặng 25 tấn. Tại tỉnh Sainte-Catherine, xứ Brésil, lại có một tảng to nữa, nặng đến 25 tấn (25.000 kg.) Tục-truyền rằng xưa một ngôi sao sa xuống chỗ này của là phố Hàng Buồm ở Hà-nội, làm thành nên một cái hồ, gọi là « Hồ sao sa. »

(Sau tiếp).

Hãy uống thử thứ rượu AMER HONORÉ
Là một thứ giải khát ngon thượng hạng

Của một mình hãng Denis frères có trụ má thối.

Thuyên Bổ

Vì lời nghị quan quyền Thống-Độc Nam-kỳ ngày 3 Décembre 1919:

1.- Bỏ M. Nguyễn-tích-Kim, Huyện nhì-hạng đang tòng tỉnh Mỹtho, đi tậm ngôi Chủ-quận thành-phố tòng quan Chủ-tỉnh Cantho, thế cho ông Nguyễn-văn-Vinh Đốc-phủ-Sứ bộ đi chỗ khác.

2.- Bỏ ông Nguyễn-văn-Thâm, Huyện nhì hạng đang tòng sự tại phòng nhì phủ Thống-Độc, đi tòng quan chủ tỉnh Mỹtho ngôi chủ-quận Thanh-Phong (Hòa Hảo) thế cho ông Phạm-đại-Đệ, Phủ nhì hạng đang hưởng phân hưu-tri.

3.- Bỏ ông Tô-văn-Điềm, Phủ nhì hạng, chủ-quận thành phố Trávinh, đi tòng quan quận Hà-Tiên, ngôi chủ-quận Phủ-quốc thế cho ông Lâm-nguyên-Thọ, Huyện nhì hạng bộ đi chỗ khác.

4- Bỏ ông Huỳnh-khắc-Thuận, Phủ nhì hạng đang tòng tỉnh Tân-an, đi tòng quan chủ tỉnh Vinhlong, ngôi chủ-quận Chợ-lách thế cho ông Lê-văn-Bây, phủ nhì hạng đang hưởng phân hưu tri.

5- Bỏ ông Lâm-nguyên-Thọ, huyện nhì hạng, chủ-quận Phủ-quốc (Hatiên) đi tòng quan chủ-tỉnh Trávinh ngôi chủ-quận Băctrang thế cho ông Huỳnh-long-Hương Phủ nhì hạng bộ đi chỗ khác.

6- Bỏ ông Huỳnh-long-Hương, Phủ nhì hạng, chủ-quận Băctrang (Trávinh) đi tòng quan chủ-tỉnh Longxuyen, ngôi chủ-quận Chợ-mới thế cho ông Phạm-hữu-Công Huyện nhì hạng, bộ đi chỗ khác.

7- Bỏ ông Phạm-hữu-Công, Huyện nhì hạng, chủ-quận Chợ-mới (Longxuyen) đi tòng sự quan chủ-tỉnh Tân-an giúp việc tòa bề, thế cho ông Huỳnh-khắc-Thuận, Phủ-nhì hạng bộ đi chỗ khác.

8- Bỏ ông Bùi-quang-Nam, Huyện nhì hạng, tòng sự phòng-nhất phủ Thống-độc, đi tòng quan chủ-tỉnh Vinhlong, ngôi chủ-quận Tam-binh, thế cho ông Lê-văn-Ngôn, Phủ nhì hạng bộ đi chỗ khác.

9- Bỏ ông Nguyễn-ngọc-Nở, Huyện nhì hạng, tòng sự tòa bề Vinhlong, đi tòng quan chủ-tỉnh Thủđau-mốt, ngôi chủ-quận Hổn-quân, thế cho ông Lê-văn-Giáp dit Côn, Huyện nhì hạng bộ đi chỗ khác.

10- Bỏ ông Lê-văn-Giáp dit Côn, Huyện nhì-hạng, Chủ-quận Hổn-quân (Thủđau-mốt) đi tòng quan Chủ-tỉnh Bentre, ngôi Chủ-quận Sóc-sài, thế cho ông Trần-văn-Sửu Đốc-phủ-Sứ đang hưởng phân hưu tri.

11- Bỏ ông Lê-văn-Ngôn, Phủ nhì hạng, Chủ-quận Tam-binh Vinhlong, đi tòng quan Chủ-tỉnh Biền-hoa tòa bề, thế cho ông Trần-văn-Thuật, Đốc-phủ-Sứ hưu tri.

12- Bỏ thầy Phan-ngọc-Trinh, thơ ký thiết thọ tam-hạng, đang tòng sự tại Vũng tàu đi tòng quan Chủ-tỉnh Mỹtho thế cho ông Nguyễn-tích-Kim, huyện nhì hạng bộ đi chỗ khác.

Rượu chắt hảo hạng của AUGUSTE MATTEI làm tại bên xứ Corse, đã ngon vô-song mà lại ngọt vô cùng.

At mụp thì phải hỏi cho đặng tên AUGUSTE MATTEI.

Rượu này nơi Đông-dương chỉ có một mình hãng Denis frères trữ má thối.

Trường Thương-mại

Trường dạy buôn bán và bút toán quốc-ngữ hầu môn.

Liệt qui thương-nhơn Annam cùng người Annam giúp việc không biết tiếng và chữ Langsa, muốn rành nghề buôn và bút toán nên sớm xin vào tên

* Gợi đơn nơi ông Nguyễn-văn-Cửa chủ hội thương-mại kỹ-nghệ 157 rue Catinat Saigon.

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino Saigon là một nhà hát bóng đứng bực nhất hơn hết trong cõi Nam-kỳ này vì những hình hát đều là làm tại nhà Pathé frères là nhà có danh tiếng hơn hết bên Pháp-quốc về hình rọi. Hãy đến coi.

Tuần này có hát tuần. Thị-minh.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÀ BẠC VÀ GIÀ LÒA

Giá bạc kho nhà-nước . . . 10 l. 80
Giá lúa, ta 68 kil. chớ tới nhà máy Chợ Lớn (bao trả lãi) : 10450 tới 11230.
Lúa mới: 8330 tới 9110.

NAM-KY

(Cochinchine)

Đài-gôn

Xe máy

Xe máy là một món đồ trộm lăm, mình có ở đâu thì xe phải theo đó, bằng có để xa xa cũng phải ghé chàng, nếu người lái một chút, gian nhơn, thốt lên xe (đang) rồi thì không thể nào kiếm nó được. Đã vậy lại rớt nó còn đem đội hết tay cầm, bẻ đạp, bánh, v.v. giấy chaine, đôi đố khác hết, đầu sau chủ có gặp xe mình cũng không thể nào mà nhìn được.

Nhứt là mấy ngày rày gian nhơn ăn trộm xe máy nhiều lắm:

M. Trần-văn-Ph... dân Langsa, làm việc sở Tạo-tác, ở nhà thương Đổng-Đất, mất xe hiệu « Chomann » 60200. Thầy Trần-văn-M... làm kỹ-lục dinh quan Đốc-ly, ở quai đò la Marne, mất xe hiệu « Aiglon », mới mua 110500.

Đàng-Kiệt, ở đường Kinh-lập, số 96, mất xe hiệu « The-World », 80600.

Thầy đội pháo-thủ L... mất xe hiệu « Aiglon », số 2249, 75.00.

Say hay là điên?

Tôi bữa 28 Novembre, lối 8 giờ rưỡi, anh thợ bạc tên V. M. Andrisamy, 27 tuổi, ở đường Ohier số 26, chẳng biết uống rượu hay là lời cơn điên, mà ra đường làm rầy rà om sòm lại còn cầm dao thây ai đời chém này! Thiên hạ lánh xa anh ta chẳng biết cầm ai bên lên cột giấy để viết cái giấy mà chơi. Linh tuấn thây chàng va chơi kỳ cục mới vào khám tội giờ một đêm.

Đờn bà muốn

đi giày đờn ông

Thầy Phạm-văn-Tr... ở đường d'Arfeuille số 94 gửi cho thiêm Trần-thị Quyên, 40 tuổi, ở đường Mayer, số 67, một đôi giày tây 11.50 mượn đem về nhà mình. Thiêm này thầy đòi giày tốt muốn lấy đi chơi, nên khi thấy nó hỏi thì thiêm nói giá gì không biết. Thầy tức lại bỏ thư, cho đòi thiêm kia lại liệu bề chạy chối không khỏi bèn trả đôi giày lại.

Giận hết khôn

Bữa 29 Novembre, lối 6 giờ chiều, tên Lý-văn-Lang, 19 tuổi là bói của ông B... làm việc tại hãng Jacques, gây lộn với một tên lính tập. Ông B... chạy ra cầu tên lính đương lúc giận quá, tay, lượn một cye gạch liệng trước nhằm vai tá ông B... ông ngơ lại bốt đố ông chạy giày đến quan vô phạt cầu lính này cho biết chừng.

Trávinh

Ăn cướp

Tôi bữa 20 novembre, chừng 6 giờ, một đàng ăn cướp độ 15 đờ đánh thây và khách Tu-Vinh ở làng Tân-dinh, tòng Binh-Thước.

Ăn cướp khiêng một cái túi sắt, lấy một số hàng cây và áo quần cả thảy chừng 3 ngàn đồng, rồi xuống ghé bướt qua sông Cò-chiên. Nhơn dân rước theo quí đờng, ăn cướp bấn lại trông sao người mà nhe.

Chạy tới Cù-lao-giải thuộc tỉnh Vinh-long, ăn cướp ghé ghé lại, bầy tên lên bờ còn ba người chèo ghe thàng qua

Bentre, tới chỗ ranh ba làng Tân-hưng, Khánh-lành và Tân-thuận, chúng nó bỏ ghe và đố chúng nó ăn cướp của tiem cũng bỏ lại gần hết. Ghe và đố ấy nay để tại địa Trávinh làm đố tang.

Hai thầy cai phố-tổng Bình-phước bắt đặng ba tên ăn cướp rồi, nay còn đờng tìm mấy tên kia.

Côn-nôn

Bão

Chiều bữa 24 novembre một trận bão rất to làm cho hai chiếc ghe bầu bị quăng lên bề hòn Côn-nôn. Hai chiếc ghe này chở chừng một ngàn tình nước mặn, hai ngàn miếng bánh đậu và 24 bao đậu. Một chiếc số 29709, chủ là Bô-văn-Cur, ở làng Tam-quan, tỉnh Bình-định, dưới ghe có 16 người đờn ông, một người đờn bà và hai đứa con nít. Còn một chiếc số 34 của Ng-văn-Nam ở Phô-hải, tỉnh Bình-thuận, dưới ghe có năm người đờn ông. Thây đều vô hại, nay còn ở Côn-nôn, nhà nước nuôi đờn có lâu sẽ cho về Saigon mà về xử.

Tôi chỉ dùng có một thứ giấy NIL mà thôi giấy này là thứ giấy viết thuốc điều.

Tốt nhứt của một mình hãng Denis Frères đại lý khắp cả Đông-dương.

Nam-Vinh Công-ti

Tại Châu-hành Nam-Vang, ông Phan-minh-Thiếp thông-phán và ông Trần-văn-Truyện, thông-công sở Bách-phần có từ mấy ông, mấy thầy và những trang tri thức bàn với ông Lý-hữu-Dur chủ tịch Trường-Xuân muốn lập hội buôn; nên bữa 30 November 1919, 8 giờ sớm mai chửa nhứt, ông Lý-hữu-Dur có mời nhơn tại nhà trường của ông (Trường-Xuân học-đường).

Khi đến đông đủ rồi, ông Lý-hữu-Dur đứng dậy đọc bài diễn-thuyết như vậy:

Hôm nay tôi rất đổi vinh hạnh mà tiếp được chư quí ông tại nơi cái trường nhỏ nhoi này được đờng đờn như vậy, làm cho rõ thây cái tình đoàn-thệ, cái nghĩa hiệp-quân của quốc dân ta ngày nay rất nhe hăng hái, thì ai mà chẳng hồ-hê vui mừng.

Thưa các ông.

Và chẳng mấy ông, mấy thầy và các trang thức giả đã lo lắng muốn lập hội buôn mà mua bán tại xứ này, song phân nhiều (t ai rành việc) xét vì tôi ra buôn bán cũng lăm và có ngày giờ đờn rảnh học, và chẳng chớ tôi là đờn bắt tài mà giao cho tôi lo liệu. Vậy tôi định nhe muốn mua một số thêm việc đờn bán thì xin các ông nghĩ bàn cho Công-ti.

Nay Trường-Xuân chúng tôi những phân bán si lại thì có lẽ hời đờn lợi trong cuộc lăm ăn này; một là chúng tôi sản quen biết với mấy nhà buôn và máy nhà kỹ-nghệ nước ngoài chúng là các nhà buôn trong cõi Đông-dương này; thì tôi nghĩ đờn đờn cho Công-ti, là khỏi phải lo giao thiệp mà trở nài nhiều ngày, cho mà thì giờ ít nhe cũng nhe bấy thây, ấy cũng chừa chắt được đờn đàng hơn là quen thuộc.

Hai là mỗi hàng bán si của chúng tôi đờn sản có thì là một đờn lợi cho Công-ti thêm nữa, vì bởi đờn đờn quen biết bán hàng đờn thị cật.

Ấy là đờn đờn tòn ngày giờ, lại muốn cho ít đờn phí về cuộc lăm ăn của chúng ta, trong lúc lăm sơ này, tôi lại xin tình

Tân-hưng, húng nó bỏ của tiệm ở ấy nay để

trần báo... Hai chiếc... 24... Bình-điền... con nit... Nam ở... ghê có... vụ... x.

thứ giấy... thứ giấy

ng Denis... urong.

g-ti... óng Phan-... Trần-vân-... nhân có rừ... trạng trí... chủ tiệm... buôn; nên... sớm mai... mới nhóm... rông-Xuân

ly-hữu-Dư... như vậy;

hãy và các... buôn lập hội... song phần... tới ra buôn... rành hơn... tài mà giao... nêu môn... an thì xin... lòng-ti... ong việc chi... phải tồn... tiến của... ồi những... ng lợi trong... ng tới sản... và mây nhà... là các nhà... ng này; thì... giá, là khỏi... giá cả, và... nãi nhiều... cũng nãi... được để

chúng tôi... cho Công-ti... en biết bán

nguyên giúp công hoặc là một năm hoặc hai năm đầu, chẳng thọ lương bổng theo như các nhà buôn khác; đứng đến ơn tri ngộ và đến bởi cái tình trọng của chủ tôi đến lòng sơ cậy đến tôi.

Ấy là tôi mới về mấy đống buôn phôi tôi, song trong việc buôn bán mà được chung tri bầu đồng, thì còn biết bao nhiêu là ý kiến hay hơn nữa.

Hôm rày cũng đã có nhiều ông kiến thức báo bạc về cuộc làm ăn nhiều đống rất lợi lộc, ý kiến rất cao xa; vậy thì miễn cho rông cho khá chừng nào thì càng đặc lợi cho ta chừng này.

Nếu muốn cho được nhiều người buôn, thì chẳng lý trong máy bà con chúng tôi đây, quen hết các nơi, khắp chỗ, tưởng lại tuy chúng tôi đâu có quen biết cho nhiều làm đi nữa cũng chẳng giúp hết xử này được.

Vậy tôi xin cùng các ông có mặt tại đây hãy rắng sức cùng nhau trong cuộc này, mỗi ông ra một chút công thì ít là nên việc, tôi chẳng xin chi khác hơn là xin các ông vui lòng, mỗi ông kêu giúp thêm cho hai mươi người hùn vào nữa; ấy là một đống thuận tiện và cũng để cho ta mau thành tựu.

Vi chắc rằng ai này làm sao cũng có được một vài người quen biết thì nói lại cùng nhau để hơn chúng tôi lắm.

Các ông ời!
Vả chẳng xưa nay ai cũng thường nghe rằng người Annam ít hay hiệp hùn mà lập hội buôn cho được bền vững, lại cho rằng bởi Annam ta có tánh hay ganh gổ, hay ghen nan, hay gian tham, hay thất tín, hay biến thế, hay ngã lòng và lại ít hay đoàn-thề.

Vậy chúng ta nay đã đồng tình mà lo việc lợi chung, nếu chúng ta ai này mới việc lập tập mà phá tan những lời trên đó cho tuyệt, cho tiêu mất đi, thì có chi là qui hùa hơn nữa.

Đang hồi nào nước sốt-sấn về nguồn lợi, cái ngoa lừa nhiệt-mành mới phát khởi thì chúng ta nên giữ gìn cho đỡ đê ngọn lửa qui hùa này, cho phát mà bạo tàn.

Vậy trước hết tức ấy là lúc hùa chịu hùn cho tôi ngày gộp bạc, mà lại còn có người hùa tăng thêm có phần mình nữa, cả hai đều ấy, ước cho được hoàn toàn trong đước đường thứ nhất đó vậy.

Sau đây tôi xin các ông cho phép tôi nhắc nhở một đôi điều: Chư qui ông ời! Chúng ta ngày nay mới bước giải đống-tâm, mới biết giải đống-thê, mới hãm-hở chen bước vào đường thương-mại, mới tập tành lập hội buôn; vậy thì mỗi mỗi việc chi của chúng ta để xướng lên đây thấy thấy đều mới cả, nên tưởng lại chúng ta chẳng nên nói chuyện tranh thương với ai làm chi lại xứ Nam-vang này, huống chi tại đây chúng ta phần có thì ít, mà khó thì nhiều và lại đất nước này là đất nước của người, chúng ta đều là dân kiều-cư, mà ta lại há chẳng biết rằng ta quyết đường buôn bán với người Tàu, thì còn có người Cao-mên và con cháu Khách.....

Vả lại người Tàu đến xứ này, cũng là dân khách-trú như ta, vậy thì người Nam với người Tàu gặp gỡ nhau đây thấy đều là rường ngụ đất khách quê người, ấy cũng là tha hương ngộ có tri đó các ông à..... Song ngờ lại người sao vậy ta sao vậy, nhớ đến đó thì chúng ta cũng rất buồn mà then thêm làm làm, cũng bởi người có đoàn-thề, có thế-lực rất mạnh-mẽ rất lợi-lộc trong cuộc sinh nhai, trong đường ăn ăn ở.

người Nam ta là dân Áu-tri, chẳng tài kinh tế, và cũng chẳng nên nhắc lại cái tiếng của tên Lý-Thiên mắng nhưn vật chúng ta là Nam-mang-từ làm chi cho buồn lòng tuổi họ, mà chúng ta lại cũng chẳng nên động đượm mà tò sặc kích thước, bầy mõ hờn giận. Vì đâu trong trí chúng ta mỗi giờ mỗi khắc nào cũng còn nhớ vào vào mấy lời người si nhục ta, người khi thì ta, thì ta tự xét lấy ta rằng trăm bề thua sức, đang buổi khốn cùng, đang hồi ròi râm, như cuốn tờ phải lúc vậy vò, ta phải ôm lòng cái mặt mà cam tâm nhân nại, đem hết trí-ảo tinh-thần chăm chỉ lấy cuốn tờ, và cả-bát tay-phải-lâu-lừa-gỡ mới, được mới nào ta phân làm mới này; mà chư qui ông cũng biết rằng bề phần được một mới thì lợi cho ta một mới, thì lòng càng phôi chán, sẵn sức mau mau, đến ngày tháo hết khúc tờ vò, thì chừng ấy chúng ta mới phải-phở-bàn-luon, rập nhau đứng dậy, xáo tay một lược, xe chấp cả cuốn tờ, rồi được lấy cái lợi quyền, ngược mặt lên cho tờ rỏ, đống bề mỗi người một tay, nó hết binh-sơn chỉ lực, mà trí, mà bực, mà bùi, mà lòi quách cái mới lợi về ta; làm cho người biết cái sức phi thường, cái tay hàng đống của dân Đại-Việt nhà ta, chừng ấy mới rỏ tay Nam-từ, mới rỏ mặt trượng phu, mới nở gan tuấn kiệt cho.

Khí độc đời đời thì ai này đều vô tay khơn rộ.
Lúc ấy kể bàn việc kia, người bàn việc nó, rồi thì định ch một bàn hội tập. May ông sau đây được cử:
Ông Phan-vân-Kiều. Huyện hàm - Hội-trưởng.
Ông Lê-vân-Muôn, Agent technique - Phó hội-trưởng.
Ông Lý-hữu-Dư, chủ tiệm Trường-xuân - Chánh thư-bồn.
Ông Lương-ngọc-Sáu, Nghiệp-chủ - Phó thư-bồn.

Được cử làm hội viên.
Hội đồng lập những Hội-nông và Hội-thương mới thêm một ông Hội-Viên nữa là ông Ung-dư ở Trười.
Người Hoàng-phái ở Trung-kỳ ra làm nghề nông có đủ tư cách siêu đẳng như ông ta tưởng mới có một ng rỏi, vì ông vốn là con quan lớn, học hành giỏi, buôn bán lớn, tư bỏ về nhà-cuộc làm ruộng, phố đất, làm

ông Trần-minh-Điện, Kỹ-lục sở Thọ-Tác - Tư-hàn.
Ông Phan-minh-Thiếp, Thông-phân - Phó-viên.
Ông Phan-kim-Luông, chủ tiệm bán gạo và cho vay - Phó-viên.
Ông Lê-vân-Nên, chủ tiệm « Nam-phát-Thành » bán đồ tạp hóa và « Nam-phát-Lợi » tiệm á-phiện - Phó-viên.
Ông Lê-Tánh, chủ tiệm may và khác con đầu - Phó-viên.
Hỏi lại thì người hùn số bạc đặng 7858 đồng, cả thấy 94 người.
Các việc bàn tính xong rồi, tạm thời hội-đồng bàn định tới 1er Decembre nhóm đặng lo đặt điều-luật, rồi hùn thêm nữa và gọi gây ra các hạt ngoài cho máy thảy và các tiệm hùn vào.
Bãi hội 11 giờ trưa.

"NAM-PHONG"
MÔI THANG, XUẤT BẢN MỘT KỶ
Giá:
Trọn năm..... 4\$00
Sau tháng..... 2 00
Mỗi số..... 40

HƯƠNG TRUYỀN
(Echos)
Được cử làm hội viên.
Hội đồng lập những Hội-nông và Hội-thương mới thêm một ông Hội-Viên nữa là ông Ung-dư ở Trười.
Người Hoàng-phái ở Trung-kỳ ra làm nghề nông có đủ tư cách siêu đẳng như ông ta tưởng mới có một ng rỏi, vì ông vốn là con quan lớn, học hành giỏi, buôn bán lớn, tư bỏ về nhà-cuộc làm ruộng, phố đất, làm

thành hiệu được thông đất ruộng phi nhiên, hoa lợi phong nãi. Nhà-nước lựa ông ta làm Hội-viên, tưởng cũng là xứng đáng lắm; hẳn ông ta cũng đủ học thức mà thay mặt cho các nhà nông-thương Nam-việt ở xứ này.

Lớp dạy buôn bán
Quan Khâm sự mới lập một lớp Thương-mại tại trường Quốc-học nay đã khởi sự dạy rồi, mỗi thứ hai và thứ sáu, học từ 6 giờ rưỡi đến 7 giờ rưỡi lớp này mới mở ra chưa mấy hôm, mà học trò có hơn 80. Vậy thì việc ấy tưởng rất hợp thời, và ai này cũng lấy làm có ích. Đời chừ, đầu óc đã tinh lắm mà biết sự buôn bán là trọng, cho nên ham học những phương pháp mới, để mai sau có đủ tư cách học thức mà tranh lấy cái lợi quyền của nước nhà, nó hơn là có tiền những để đầy làm chật ruộng, rồi lần hồi vào đây khách-trú, rồi vô ích làm ru. Mong rằng các sĩ tử nên gắng công luyện tập cho học thành, ấy là một sự cần cho hiện thời, mà lại khỏi phụ ân của quan trên đã lo lắng cho ta vậy.

Có thứ rượu mạnh Langsa hiệu « BAC-CHUS » mới chớ lại [Nam-kỳ lần thứ nhất, ngon không có thứ rượu nào bằng.
Chỉ một mình hãng Denis Frères trữ mà thôi.

Phnom-Penh Bazar
TRƯƠNG-XUÂN
Giá bán si
Núc áo bành tô xà cừ n° 5090 - 12 núc. 0 30
Núc áo bành tô xà cừ n° 5100 - 12 núc. 0 30
Núc áo bành tô xà cừ màu kaki n° 5503 - 12 núc. 0 35
Kiến soi mặt (khướn ni-kén) có nếp dày 0,095 x 0,14 - 12 cái. 5 00
Kiến soi mặt (khướn ni-kén) có nếp dày 0,16 x 0,11 - 12 cái. 6 60
Kéo may xuy ni-kén bên tốt - 12 cây kéo. 7 50
Nức gài cổ áo bành tô xuy vàng - 12 núc. 1 60
Kiến để hình chụp, máy chạm lõng, xuy vàng, kiến dày, các bia (forma visite) 0=066 x 0=09 - 12 cái. 3 50
Hình báp-bê (poupe) - 12 con. 2 50
Cán viết dùng mực người xuy vàng n° 225 - 12 cây. 3 20
Giá viết thư có gạch kẻ 0=22 x 10 mỗi cặp 100 tờ đôi - 12 cặp. 5 00
Báo trắng để viết thư có kẻ (Annam) - 12 cặp. 1 70
Khăn bàn-lông dệt bông hoa hoa, 0=67 x 1=45 - 12 cái. 9 00
Gói contré remboursement.
LÝ-HỮU-DƯ.
25-26 Quai Piquet Phnom-Penh.

Tin Đông-dương
Quảng cáo
Hỏa dụ
À kia góa chồng, tuổi có xuân, nhà có cửa, lo bé buồn chán, thờ chồng suốt con, một niềm tiết liệt.
Chàng họ, thầy sắc cũng mê, thầy của cũng muốn, nên lần là tới mãi, bắt luận là men to gió lơn, đêm nào cũng đến, nói chuyện đồng đai sau trở ra - những lời ghen nguỵet trừu ho. Còn à kia cứ làm thành, chàng bé ười đi gọi lại, ư

ĐENIS-FRÈRES
đại-lý cả Đông-dương thứ hộp quet này.
Hộp quet này khắp nơi đều có phép bán lẻ một sự nhỏ một hộp mà thôi.

THUỐC GỖ-VẤP
TỰ !!!... Mấy lần cái xe-máy chạy đống xuống
VỤA THUỐC ANNAM
Saigon - N° 58, Rue de BEBVE, N° 58 - Saigon
Cửa **MONSIEUR E. DẬU** ở đường dây Bàba nhà số 58,
Mà MUA một đồng bạc THUỐC GỖ-VẤP CÁT-SẢN.
BIỂU đưa: 5 gói thứ ba-tiền: 15 gói thứ hai-tiền và 20 gói thứ một-tiền. Đi chớ mau đem về BÁN.
RỒI hỏi luôn trong VỤA giá BÁN-SỈ một Lang-Thuốc là bao nhiêu?
ĐA !!!... Cũng sẵn điệp may... Thôi từ đây sắp đến để tôi chịu khó chạy xuống VỤA đó SỈ về BÁN; đã khỏi mất công CÁT, lại đếm được THUỐC ngon, mà cũng thấy lợi.
BÀM !!!... Có Lão Đò... ở Liêm-khe ưa MUA THUỐC-GỖ của Hiệu này bởi mới Thuốc HÚT thắm trâm nên Lão vĩnh THI tuyệt diệu.
THUA !!!... Giá BÁN-LẺ đây đã thấy để Huệ-Hồng một đồng lời ba đác còn BÁN-SỈ chắc cũng vậy chớ gì !!! Ấy !!!... hãy hỏi thử xem.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhứt hạng bác-cha-chê sư, kê nghiệp

ở Saigon, ngang nhà hát tây, Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chừ quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gửi thơ cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn ĐƯỢC-TÀNH LƯỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gửi cho không.

cũng chẳng tiếp rước chi, thì mặc lời về mặc về, thế mà bữa nào cũng thấy chà gò nó là mò tới đó, nên chỉ những người lân cận, đặt tức là chàng Sô-khanh. Có á có bà mẹ già, khi nào chàng tới thì bà ta nói nhiều lời lẽ mắng lăm, nhưng chẳng biết thẹn thuốc chi cả, ngân ngao thơ cho đấng nam nhi.

Còn lấy làm thường nữa sao

Chàng kia lo lắng đi làm ăn chịu nhọc, đó phải dục cho cháu chuẩn, trọn đạo làm chồng.

Mụ vợ ở nhà, sẵn của chồng, ăn tiêu sung sướng; đã không lo bé tẻ gia nội trợ, lại còn muốn hưởng việc bướm ong, hoa trường liễu ngộ, tư thông với người này người kia, làm hư cả cái danh giá của chồng nữa.

Có người biết được, lấy lời lẽ ngăn ngừa mụ vợ, nhưng không chịu nghe lời phải, lại còn nói rằng, việc ấy cũng thường, chẳng lấy chi làm lạ.

Than ôi, người đàn bà như vậy, tội đáng bêu danh, thế mà chưa biết chừa mình, còn lấy làm việc thường nữa sao?

CÁO BẠCH

Kính cùg qui ông đặng hay:

Tôi có bán với bột làm nhũ, với quết, với sơn trấu (thứ trắng) than củi được.

Với của tôi bán ra để tự nhiên, chứ không có trộn thêm chất cho nặng cân như với của khách-trẻ vậy đâu. Với của tôi mà có cát chét dính lại vì cát ấy đã đi rún trong đá san-hồ mà thôi.

Với của tôi bán cũng đặng giá với khách-trẻ làm tại Chợ-Lớn, Chợ-quảng, và mỗi một trăm tạ, trả tiền mặt tôi bớt cho qui ông 5 phần.

Là với của tôi ở tại Bến-cát (Gò-vấp). Còn muốn cho khỏi mua gạch ngói của khách-trẻ thì Annam cũng nên nói lên một cái là gạch.

Có một người quen biết với tôi, và có một số ruộng 416 mẫu tọa lạc tại hạt An-dịnh, cách chợ Hóc-môn 2 ngàn thước. Ruộng này ở dựa mẹ Canna de Cáo-an-hạ và Canal de Tân-phát-trung, có thể chuyển cho gạch ngói có làm.

Ruộng này thị giá 6.000\$00 khi ở Notaire. Như ông nào chịu mua mà làm là gạch thì tôi cũng rắng mà xin hẳn đặng cho 200 mẫu ruộng đặng lấy cái mà 1.400 gạch ngói, miễn là tiền sẽ phí lên ruộng v. v. trong việc khẩn rắng đây về ông nên đặng làm là chịu; chứ tôi từ phần chửi không chịu nói thêm tiền huê hống chi hết. Nghĩa là tôi ra công không đặng giúp đặng hàng cho nên mặt cái là gạch Annam kéo để khách-trẻ nói sao Annam của mua gạch ngói của y mới đi vậy.

Như qui ông có muốn biết đến chi xin viết thơ cho tôi.

Muy kính
L. SOLIRÈNE
Rue de Tháp-mười 30 Cholon

Thợ khảm đen có hiệu

Thật khéo mà lại rẻ hơn các chỗ.

Kính cùg qui ông đặng khảm đen rổ:

Tôi thiết rành nghề thợ khảm trên 18 năm rồi, nên làm đủ kiểu các thứ khảm nhiều lớp; ít lớp, lớp dày, lớp mỏng, kiểu nào theo kiểu này rất khéo. Như là thứ lớp mỏng từ 7 tới 9-10 lớp, thứ lớp dày từ 4 tới 8 lớp mà thôi. Song có thứ khảm bạch theo kiểu cúp tóc, qui ông muốn kết dính lại một lần bạch lên để xuống như dùng nón vậy rất tiện, thì phải do (contour de tète) máy tác phân và máy lớp dày mỏng xin chỉ rõ trong thơ và chỗ máy ông ở đặng tôi làm rồi gửi lại tiền số phí tới chịu.

Khảm đặt có hai giá tùy theo hạng nặng nhẹ:

Hạng nhứt, bưng và nhiều Bombay 1 khảm..... 2\$50

Hạng nhì, bưng và nhiều Bombay 1 khảm..... 2.00

Còn nhà buôn bán muốn mua si có đủ kiểu xin gửi thơ tới sẽ định giá cho để bán.

Cúi xin qui ông hãy mua khảm của tôi làm thật khéo và kỹ càng, chắc lẫm, lâu hư mà lại giá rẻ.

Kính cáo

NGUYỄN-VĂN-BÚP
Thợ khảm đen
Fils de M. Hoài, Propriétaire
à Suối đôn (Lái-thiệu)

Lời rao cần cấp

Kính cùg qui ông, qui bà rổ Thudâm một là một xứ trà có tiếng thơm nay nội trong Lục-châu. Nên tiện thiếp ở tại xứ trà của vua về chế và ướp làm được 3 thứ gọi là trà Nam-việt, để thế cho trà Tàu. Trà tiện thiếp chế ra đây mùi thơm nước tới lại ngon nữa. Dùng trà này thì nước hầy còn đậm, vì trà này thật tinh khiết. Uống vào một bát, miệng thơm và ngọt ngọt.

Bán lẻ từ 3 kilos sấp lên. Trà Nam-việt.

- 1. - Trà Nam-việt Huỳnh-thị trước có gọi 4 lượng giá bán mỗi cân hai chiэм..... 0 12
- Nhằm mỗi kilo, tám cân..... 0 80
- 2. - Trà Cải-lương, mỗi gọi 4 lượng giá mặt cân..... 0 10
- Mỗi kilo nhằm bảy cân..... 0 70
- 3. - Trà Đoàn-thê (trà hương) mỗi gọi 4 lượng..... 0 08
- Mỗi kilo, năm cân ba chiэм..... 0 53
- Trà huế bán từ 3 kilo sấp lên
- 4. - Trà đợt thượng hạng, năm cân một kilo..... 0 50
- 5. - Trà ngan, cũng ngon lắm mỗi kilo..... 0 35

Còn như muốn mua trữ bán lẻ, xin gửi thơ đến tiện thiếp thương-ngợi. Tiền gửi về phần chủ mua chịu. Như ông bà có lập giao kèo từ 6 tháng sấp

lên thì tiện thiếp sẽ để sự bán trà trong tình ông bà ở cho một mình ông bà bán mà thôi.

Dùng thử một lần thì đủ biết trà tiện thiếp ngon không cừi xin quóng, qui bà lưu ý, các gọi trà của tiện thiếp đều có dấu hiệu «Cái chén trà phe đường Hamelin» và có nhiều gói có giấy phụng thưởng một năm Nhứt-báo. Thế được giấy ấy xin gửi đến Báo-quan quốc-âm nào đó như Lục-tinh Tân-văn, Nam-trung Nhứt-báo, Thời-báo, Công-luận cùng nhiều báo quốc-âm khác. Để tên họ và chỗ ở cho rõ thì được nhứt-trình liên khối tiền tiền. Tiện thiếp có trụ đường thê và đường lân, làm tại bôn xứ nữa.

Cúi xin qui ông, qui bà giúp tiện thiếp được thành tựu. Rất cảm ơn ngân ngày.

Nay kính,
Madame HUYNH-THỊ-MƯỜI.

Chế và bán trà Nam-việt, và Trà huế tại Thủ-dầu mát.

Lời rao

Chúng tôi là thầy thuốc bác ở tỉnh Quảng-nam, vào làm thuốc trong xứ này đã lâu, chúng tôi có bài thuốc của tên nhơn truyền lại, kêu là Bá-chứng hoàn chuyên trị nhiều bệnh ngặt nghèo trong xứ Viêm-nhiệt này, hoàn thuốc làm bằng thuốc nam tìm trong dãy núi Trung-kỳ thuốc tươi nên sức thuốc mạnh làm đã trị nhiều bệnh rồi rất hiệu nghiệm; chẳng những là trị bệnh cho người mà còn trị được cho súc vật như Heo, ngựa, bò, trâu.

Chúng tôi có gói bán tại tiệm ông Bùi-quang-Như Bentrê nếu ai muốn dùng cho khỏi dùng thuốc chệch xin gửi thơ tới miễn là máy xin một tờ giấy coi trị bệnh gì và cách chuyên trị.

ĐOÀN-THỨC-MINH, LÊ-VĂN-VI.
cán khải.

Tại nhà in "Imprimerie de l'Union" có bán si và bán lẻ các thứ thơ tuồng và sách, vở kể sau đây, ai nào muốn mua xin viết thơ cho M. Nguyễn-văn-Của, Directeur de l'Imprimerie de l'Union 157, Rue Catinat Saigon. Vì nào mua si thì sẽ có được tiền huê hồng.

Tam-quốc điển nghĩa do 1 à 31	Mỗi cuốn 0\$40	46 Ngủ-hồ bình-nam do 1 à 5 tr 1 đôn 4, 0\$40 cuốn thứ 5 0\$25.	Mỗi cuốn 0\$30
1. Vũ-hung do 1 à 11	0 40	47 Sách dạy làm binh	0 30
2. Phán-trung-thủ do 1 à 2 0\$30	0 40	48 Bản đôn kiểm	0 30
3. Ngũ-hồ bình-lý do 1 à 9	0 40	49 Bản đôn, tranh	0 50
4. Gia đóm do 1 à 12	0 30	50 Bài ca 8 người	0 30
5. Thuận-trị quá giang do 1 à 2	0 40	51 Kim Văn Kiều	1 00
6. Tây-dương do 1 à 2	0 40	52 Kim Văn Kiều (có hình)	2 00
7. Trường-vân quảng do 1 à 2	0 40	53 Chuyển đời xưa	0 50
8. Long-cổ công-an do 1 à 4	0 40	54 Đông âm tự vị	0 40
9. Ngô-trung-duyến do 1 à 4	0 40	55 Syllabaire annamite	0 00
10. Mai-lương-ngọc do 1 à 4	0 40	56 Năm ngày yên đóp	0 30
11. Nhạc phi do 1 à 27	0 40	57 Kim tự tinh lý	1 20
12. Thiển nhĩ song chim-lý do 1 à 11	0 40	58 Thất hành độn học	0 50
13. Tam-hồ nam-dương do 1 à 6	0 40	59 Thiên đẩu học	0 10
14. Trường-dời xưa	0 50	60 Tiểu thuyết	0 10
15. Tam-tư-kinh	0 50	61 Taccaillere française annamite et gramme	0 20
16. Văn tiếu	0 50	62 Grammaire française annamite	0 20
17. Nam-khí	0 40	63 Manuel de grammaire française	0 40
18. Nam-khí phong tục do 1 à 2	0 25	64 Grammaire française	0 10
19. Sử-công do 1 à 2	0 30	65 Manuel de grammaire française	0 40
20. Thuội-thành châu-tiến	0 30	66 Manuel de grammaire française	0 40
21. Nam-nữ hôn-như do 1 à 2	0 30	67 Manuel de grammaire française	0 40
22. Lâm-sanh xuân-sương	0 30	68 Manuel de grammaire française	0 40
23. Lâm-sanh lâm-thuật	0 30	69 Manuel de grammaire française	0 40
24. Phụng-khieu tự đặng	0 30	70 Lectures françaises	1 50
25. Nhi-thập tự đặng	0 30	71 Bài viết tự đặng nhập môn	0 30
26. Vạn-hồ-lê do 1 à 6	0 20	72 Văn pháp	0 50
27. Trần-minh khổ-chuội	0 20	73 Recueil d'exercices sur le calcul différentiel	1 00
28. Từ-đám tế-thê	0 10	74 Ngủ-hồ tiên	0 25
29. Thiên Hương	0 30	75 Ngủ-hồ tiên	0 40
30. Thập-sanh lý-thông	0 30	76 Ngủ-hồ tiên	0 40
31. Thuật Tam-quốc quá-ngộ-quang	0 20	77 Ngủ-hồ tiên	0 40
32. Thuật Tam-quốc Tam-cổ-thảo-lư	0 25	78 Ngủ-hồ tiên	0 40
33. Thuật Phong-hần	0 40	79 Dictionnaire (révisé)	4 50
34. Kim-Văn-Kiều	0 20	80 Dictionnaire françois-annamite broché	4 50
35. Kiến-phủ	0 20	81 Dictionnaire (révisé)	5 50
36. Trường-ngộ-thơ	0 50	82 Manuel de conversation franco-annamite	0 50
37. Thuật Sơn-Mộ	0 30	83 Méthode de lecture illustrée franco-an.	1 00
38. Các bài giảng	0 30	84 Méthode de lecture illustrée en françois	0 50
39. Hải-hồ tiên	0 25	85 Méthode de lecture illustrée en quéch-ogr	0 50
40. Thuật Nhứt độn nhĩ độn do 1 à 3	0 20	86 Morale de leçon de chinois	0 60
41. Thơ cha mẹ dạy con do 1 à 2	0 25	87 Morale pratique en françois	1 00
42. Trần-trá học	0 30	88 Morale pratique en quéch-ogr	0 50
43. Bài bản	0 40	89 Manuel de conversation franco-annamite	2 00
44. Châu-quân công bố	0 30	90 Trésor de Rapport	2 00
45. Long-thuật học	0 30		

